

Mélybölcsélet

Három skandináv krimi

Sultz Sándor könyvajánlója

A norvég Jo Nesbø tizennegyedik könyve jelent meg *Fehér éjszaka* címmel, Petrikovics Edit fordításában. A krimi annyira északon játszódik, Finnmarksviddában, egy nagyon kicsi városkában, hogy azon túl már csak a fókák és jegesmedvék laknak, ha még vannak. Emitt meg a finnek és a lapok, akik ha éppen nem pogányok, akkor az igen mereven protestáns laestadiánus tanokat vallják. Nem semmi környék, elbújni keresve se találni jobbat. Joint vagy Paradicsom, ez itt a kérdés.

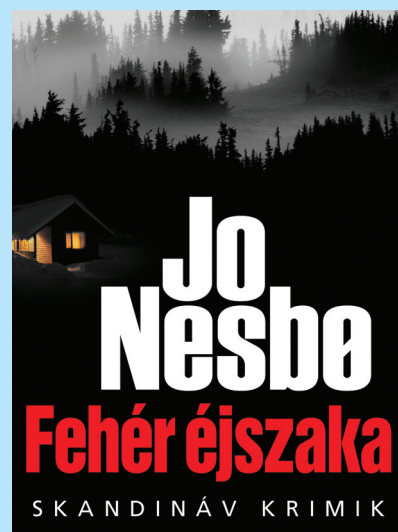
Hősünk menekül. Ő egy botcsinálta bérgyilkos, aki piti hasidílerből avanszált egy norvég keresztapa pénzbehajtójává és bérgyilkosává félreértésből. A pénzbehajtás még menne is született lúzerünknek, ám az első komoly melónál elbukik: emberre célozva képtelen meghúzni ravaszt. Mi több, elköveti azt a drámai vétséget, hogy nem csak futni hagyja, de felez a célszeméllyel a főgengsztertől lopott pénzen. Ez a gengsztertörténetek kiskátéja szerint hosszú, nagy hajszát okoz a vétkes biztosnak látszó lemészárlása előtt.

Na most, mért szimpatikus ez az Ulf álnév alatt bujdosó? Hát mert első szám első személyben elmagyarázza nekünk, hogy vele mi van. Hogy mért kellett neki sokkal több pénz, mint amit dílerként, vagy akár bérgyilkosként is meg tudott volna keresni. Mert volt neki egy nagyon beteg kislánya, őt akarta Németországban gyógyíttatni.

A *Fehér éjszaka* nagyapák és unokák története. Az apák hiányoznak. Aztán a menekülő ember és egy kisfiú története, aki Ulf mellé szegődik, segít lakájossá varázsolni a világvégi erdészházat, ami inkább fészker, mint rendes épület, és aminek állandó látogatója egy öreg, a csordától kivert hím rénszarvas, amíg Ulf véletlenül le nem vadássza.

És persze egy szerelem története is, a kisfiú anyukája a kiválasztott.

Aztán persze utoléri a hősünket. Kedvenc jelenetem, hogy a gyilkosok elől az öreg rénszarvas tetemében bújik el, ami a sarkvidéki nyárban már eléggé oszlásnak indul. És a rénszarvas haver imígyen menti meg hősünket...

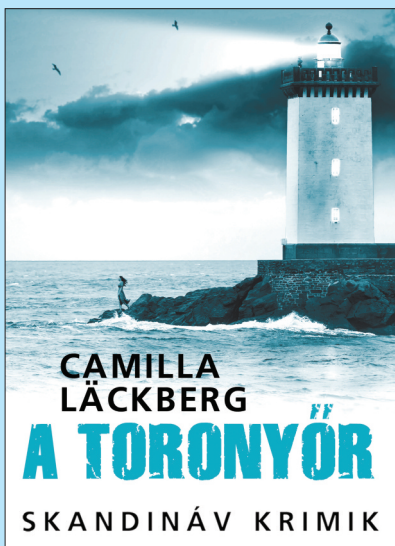
224 oldal, 2980 Ft

Vajon sikerült a tényleg profi bérgyilkost végleg lerázni? És új életet kezdhet hősünk a fiúval és az anyjával, ha életében először és utoljára képes embert is ölni?

Az ember tanuljon meg veszíteni – ezt a bölcsességet mondja Ulf a kisfiúnak a szöveg 133. oldalán. Jobb, ha mi is ehhez tartjuk magunkat, noha bizakodjunk azért, sikerül nekik.

*

A svéd Camilla Läckberg, aki hazájában, 2005-ben az év írója lett, a hetedik regényével jelenik meg a magyar olvasó előtt. A *Toronyőr* című misztikus thrillerét dr. Dobosi Beáta fordította. Ez persze nem pontosan fedti a krimi műfaját, ami csúcsidejében legalább öt szálon fut, és ebből csak az egyik felel meg annak.

400 oldal, 3790 Ft

Na most, aki nem a jeles szerzőnő fanja, az bizony a regény első nyolcvan oldalában csak kapkodja a fejét, ki kicsoda a történetben, ami szervesen folytatódik ott, ahol az előző regény befejeződött. Az alaptörténet az Erica névre keresztelt, négy gyermekes író (akár az életben) és az ő igencsak szeretetre méltó nyomozó férje, Patric élete. A másik folyamatos szál azé a kisvárosé, ahol a cselekmények lejátszódnak. Fjallbacka olyan Camilla Läckbernek, mint Maine megye Stephen Kingnek. Ami horror ott meg itt történik, nahát az kérem... ahhoz erős idegek kellene.

Itt a borzalmak úgy kezdődnek, hogy Annie Wester bepattan a kocsiába, keze csupa vér. Ő is menekül, ő a kisfiával. A férje elől? Gyerekkora kies szigetére, Graskarra, ahol csak egy világítótorony van és egy kis ház a toronyörnek, meg a családjának. Csakhogy ez a sziget kísértetsziget. Arról híres, hogy aki ott él, az ott is hal meg, a hullája pedig nyomtalanul eltűnik.

Na most a történet kissé hosszú exozíciója után meggyilkolják Annie gimnáziumi szerelmét, barátját, aki szintén hazamenekült a nagyvárosból Fjallbakkába, és mint közgazdász állást vállal a városházán. Na, innen

beindul a történet a dicséretesen meghökkentő végkifejletig. Gyanúba keveredik itt mindenki. Még a szerencsétlen áldozat is dicstelenül meghurcoltatik. Tényleg drogdíler volt? De akkor hogyan lehet, hogy egyetlen drogos se hallott még róla? Vagy akkor mi van? És mért verték szegényt félholtra Göteborgban? És mi köze a motoros banda, a svéd halál angyalai főnökének ehhez az egészhez? Na és a polgármester vonzó mennyasszonyának? Akkora a zűrzavar, mint a gazdaasszony konyhájában egy hatfogásos vacsora után.

Bár, ahogy a jó öreg Sherlock Holmes mondta: ha kizársz minden lehetséges okot, akkor a képtelenség a megoldás. Vagy nem ezt mondta? Occam viszont biztos ezt: ha valami túl bonyolult, akkor a legegyszerűbb az igaz.

*

Az etióp-svéd, és a fényképe alapján egzotikusan gyönyörű Jenny Rogneby viszont az első könyvével jelentkezik magyarul. A *Leona, pókerjátzsma* című krimi halálprofi munka, amit Erdődy Andrea fordított le.

Az egyes szám első személyben elmesélt történet rendkívül izgalmas. Leona nyomozó. Vonzó hölgy. Pont annyira laza és extravagáns, hogy helyből azonosulunk vele, megszeretjük. Ennyi a dolog bevezetője. Ja, meg annyi, hogy egy hétéves kislány a maciját magához szorítva megjelenik egy bankban, tök meztelenül, csurom véresen, a hátán egy hátizsák. Letesz a padlóra egy diktafont, bekapcsolja. Abban egy brutális fazon szólal meg, és adja az utasításokat. Kézpénzt a hátizsákba, és semmi cicó, mert most is lát mindent, és nagy baj lesz, ha nem teljesítik a követelését. Az alkalmazottak teszik, amit követel. Aztán a kislány kimegy az épületből, és

400 oldal, 3790 Ft

nyomtalanul eltűnik. Az ügyet Leona kapja meg. Eddig sima krimi. És most jön az első csavar. A szerző szinte nyomban elárulja, hogy a tök szimpatikus főhőse a bűnügy társtettese. Mi több, ő az értelmi szerző. És innentől a libikóka. Hogy szeressem ezt a nőt, aki ilyesmit kényszerít egy kis-gyerekre? Hogy szeressem, amikor kiderül róla, hogy valójában súlyosan szociopata, tehát nagyon okos és nagyon nincsenek érzelmei, viszont remekül tudja mímelni, hogy vannak. Hogy szeressem, amikor neki egyetlen szerelme a póker. Online játszik, és a legtöbbször veszít. Szenvedély-beteg. És élete egyetlen álma, hogy mindent eldobjon magától, Máltára költözzön és a kaszinóban töltsse a napjait a bankrablásokból szerzett pénzből...?

Aki zsarol és öl és kurválkodik is ezért? És mégis szeretem. És izgulok érte. És szinte boldog vagyok, amikor úgy tűnik, mindezt megússza.

*

Mi a skandináv krimik titka? Talán az, hogy kisémberekkel történnek meg a dolgok. Semmi macsózás, semmi Hollywood, semmi Amerika. Viszont mindent áthat egyfajta csendes, ironikus konyhai bölcsélet. Amit még mi is megértünk, annyira mély.